

Famien og Samfærd- selen ad Søvejen.

„Smiril“ før — og nu
under Mitens Regimente.

Postforbindelsen.

For 20 Aar siden, da A/S. Mortensens Eff. havde »gamla Smiril« sejltende i Rute mellem Oerne, var Forbindelsen ad Søvejen mellem Famien og de andre Bygder langt bedre end nu, da vort høje Lagting har overtaget »Smiriles-Ruten« — og saa er der dem, som taler om Fremskridt »ud i Færo Amt«.

Maanske er der sket Fremskridt andre Steder paa Færoerne — se »Dimmaketting« lige foran sidste Folketingsvalg! — men vi Famininger kan desværre ikke juble med i Takkekoret, der tropper frem i vort autoriserede høje Amtstidende.

Med Undtagelse af Udskiftningen — som jeg senere skal komme tilbage til, men som foreløbig kan betegnes som en Demonstration af Uretfærdigheden, skønt dens oprindelige Idé maa, som det staar i Skriftten, siges at være af det gode — lad os altsaa sige med Undtagelse af denne Udskiftning kan vi notere en Udvikling, der kan illustreres med Kræbsens Gang, der som bekendt sker mere baglæns end frem efter. Saaledes kunde vi, som allerede foran hentydet til, for mange Aar siden engang i de store Mers Stortid og Velmagtsdage gøre Begging med et nogenlunde regelmæssigt Besøg af den gamle »Smiril« — men nu under Mitens, Postmester Danielsens og andre gode Selvsytre- og Sambandsherrens Regimente? »hans« fri og bevare os! »syndast ikki!« som Konen sagde til Manden, der spurgte efter de forskellige Ting, der var sluppet op grundet paa den lange Afspærring fra Omverdenen. Det er vist ikke for meget sagt, at de Famininger, der ikke har været i Stand til at gaa over Fjeldene, ved ikke hvordan den nye »Smiril« ser ud. Det er med dem som med Presten, der ikke kendte sin egen bortkomne Søn, da denne pludselig indfandt sig iblandt Konfirmanterne for at konfirmeres. »Hvem er det?« spurgte Presten. »Det er din egen Søn!« lod Svaret raskt. »Nei, som du er blevet stor og kraftig — men hvad bruger du dine Kræfter til?«

For saa vi den gamle »Smiril« af og til, men den nye »Smiril«, der er meget større og langt mere hurtiglobende end den gamle, ser vi aldrig — hvordan hænger det sammen? spørges der her i Bygden uden Hensyn til, om det er Selvsytremand, Sambandsmand eller Socialist. En Dag var der et fliffigt Hoved, der svarede: »Jo, »Smiriles« Administratorer; for — og nu under Mitens & Konsortium er at ligne med de berømte Personer Store Claus og Lille Claus. Lille Claus, som altsaa — for at holde os til Symbolikken — maa være Mitens, har faaet Hestene, den store, flotte nye »Smiril«. Men han — vi taler af Erfaring — synes kun at have Raadighed over dem om Søndagene — og naar der er Talen om os Famininger, kan han kun komme paa Besøg paa de Søndage, da det passer ham, hvilket vil sige saa godt som aldrig. For at nævne et Tal, saa har de tre sidste Somre ikke været tilstrækkelig lange

til, at han kan have naaet her til — og om Vinteren er han forsynet med Undskyldninger. For en Vejret som Regel en god Forbundsfele i Ugideligheden over for os.

Men en Gang hvert fjerde Aar — da vaagner Lille Claus af Dyale. Da sadler han sine Gangere graa og holder sit Indtog i den Stad Famien med Posen fuld af gyldne Løfter, og hannen følger Kongens Svend med Sabel og Skjold og Sambandsbanneret i Toppen. Og hvad kan ikke saa give Mænd gode! Hver Gang rider de af Sted med Posen fuld. Men ak, naar de skal indfri Løfternes Vekster, som de har købt for, da kan man kige efter dem et Sted i Maanen, hvor de smiler hudsalt fra de høje Fjelde med Skalken bag Øret.

Hvor længe vil vi lade os »lokke April«. D'Herr skal nu ikke være alt for trygge, thi »den som tykkes at staa, se vel til, at han ikke falder.« hed det for over 1900 Aar siden, og det samme gælden den Dag idag.

Saa med det ene og saa med det andet. Inge Veje, ingen Forbindelse med Omverdenen ad Søvejen — hertil kommer Sandheden af Ordspøget: »ringer eru fremmandar náðir« som den Gang, da »Merkurs« kom fra Thorshavn med nogle Varer. Folk havde nogle Sække, som de gerne vilde have med Posten. Men da de anmodede om at faa dem med »Merkurs«, blev dem svaret, at »man« ikke havde nogen Forpligtelse til at tage Postgods med. Et hovisk Svar, der sommer sig for dem, der raader for Borge i vor Tid.

For nogle Aar siden indførtes den vise, menneskelige og hensynstulde Ordning, at vilde man have en Pakke over 1½ kg med Posten, maatte man værsaagod selv spadserer over Fjeldene for at hente eller aflevere den! Fremskridt!

O. S. V., O. S. V., O. S. V. I Sandhed haarde Kaar! Er alle Smaabygder saa stedmoderligt behandlet som Famien, har »Dimmaketting« visselig Grund til at lovpriise Sambandsregimentet og dets Fremskridtsarbejde paa Færoerne!

Faminigur.

Opið bræv til Niclas Niclasen.

Harri Niclas Niclasen, keypmaður i Seyrvági, okkara góði kunningur.

Táid tygum á Føroya logtingi hava heiðrað okkum við so nógvum og dyggum spráklólmum, ið eru so rámar og kraftigir, at tær eru forar at senda bæði ein og tveir hvítar gudar í helheim fyrri ikki at tala um okkum, ið ikki eru annað enn vanlig menniskjur, fara vit fyrri góðan kennskap skyld at loyva okkum at skoyta tygum eini tvey orð sum tøkk fyrri seinast.

Tygum eru næstan so rámar i hoggum sum á sinni, táid maðurin reiggjaði okkina á loftið, so blóðið fleyt úr enninum á príncípálinum. Ta ferðina minnst tygum væl, og

maðurin er tygum, víta vit, ikki minni væl kendur.

Tað er sagt, at skarpraettarin, ið eina ferð hevur reiggjað okkina, er eins og summi villu djórini, ið hava fingið blóð á tonn. Ymisk brøgd, t. d. á Føroya logtingi, bera at tí borði, at mannalyndið i hvørjum falli er illt at broyta — tross eina og tveir skringar ella umaturskringar.

Tygum hava roynt samarbeiðið og felagsskap, um ikki við okkum, so tó við so matar og miklar menn sum fúrstar, handelsfúrstar her á staðnum — og hesin felagsskapur hevur eyðsýnliga roynst tygum væl. Tað tykist okkum tí logið, at tygum leggja hvasi at tygara gomlu felagsmonnum, særliga táid mannusins viðgittu orð: »tú ein lillan, ein stóran, og ein stóran, tú ein lillan« hava borið í lag, táid býst skuldi. Vit halda nú henda býtingarhótt ikki vera eins gagnsligan fyrri báðar partar. Men tygum tykjast, sum sagt, ikki at hava verið tann, ið har tann lilla fiskin heim; tí nú taka tygum til i stórum og keypa skip, meðan tað tykist at fjara hjá hinum partinum.

So væl viðfarin av tygara gomlu horrum her á staðnum skuldi vítað væl við hjá tygum. Men vit gita, at tygum eru komin at ástanna, at um líflíki særliga góð kor skuldi haft borist okkum i starvinum hjá tygara gomlu yvirmonnum, so má tað hava sviðið at og mersogið leir — og tað má so ikki hava kunnað borið at øðrum enn lútsagangi. Jú, vit eru samdir við tygum, at líflíki býti partanna millum kann ikki ganga i longdini. Men vit mega tessverri siga, at vit ikki hava borið her stóru fiskarnar heim, og hava vit tí onga skyldu í, at tað nú kanska ikki er so rúmligt hjá tygara fyrrverandi príncípálm.

Tað má nú tí falla hesum príncípálm, ið hava borið tygum fram til tað »reystmenni«, tygum tykjast at vera vorðin, tungt at taka ímóti so stórvorðum briksli, sum at teir hava spilt mannføldina her og orsakað hennara ringu umstøður. »Reystmenni« leika oftast best omanfyrri hálsvolin.

Vit kenna eitt »reystmenni«, ið brasið legði út i havið fyrri at rógva út i Íslandi, men hetta góða »reystmenni« mátti at kalla pr. umgangandi leita sær heim aftur til sín ríka faders flógvu stovu. Annað er at leika við penninum og spelkin spáka heima i túninum enn at troyta hitt beiska havið!

Nú práta tygum um jorð og velling. Men her man »reystmenni« roynast eins væl og undir Íslandi. Hakabólurnar eru óivað ikki frekari enn árabólurnar.

So við hondunum! Men tað tykist ikki at vera stórt dyggari i ovarstu holl. Hóast sitið á logtingi i mong ár og haft høvi til at fingið skil á lógum og øðrum starvi tingsins, so tykist tygara skil á hesum ikki at vera stórt matari enn hundsins á himmiríkið, sum til verður tikið. I hvørjum falli sýnast tygum at víta lítið skil á landbúnaðarviðurskiftum.

Tygum tala um útskifting, sum um hon var eins og at

skifta grind, har hvor maður, annað hvort hann eigir nakað ella einki, fær sín part. Men útskifting er tessverri ikki so, hóast hon sjálvandi átti at verið nakað soleiðis. Táid tygum tykjast at sakna hitt minsta skil á, hvatið útskifting er, skulu vit vera tygum so beinasamir at riðleidda og siga tygum, at útskifting leggur einans at tí at samla tað spjaddu jorðina hjá teim fáu jarðaeigarunum. At býta nakað burtur av til hin jarðaleysa flokkir er ikki talan um, og er tað eins torført og áður hjá tí ognar- og jarðaleysa flokkinum at koma til at nýta hakan. Tygara »vinarliga« uppskot um, at Tvøroyrar, Vágs Klakksvíkar arbeiðarar skulu flytast út á bygdinar at læra at dyrka jorðina, fer tí illa at bera til, ikki uttan so, at allir teir, ið hava haft ein ríka Dánjal at givið sær stórar flotur, Tindhólmur og feitlendir, útsykkja teirra jorð og ríkidomi til henda útflutta arbeiðaraflokk. Men lærumeistarinn má verða annar enn hann, ið onga hýlling tykist at hava á landbúnaðinum. Vit, sum av samfelaginum eru gjordir ognarleysisr, hava einki ímóti at taka okkum av allari mosajorð teirra ríkmanna — og skulu vit vissuliga vera menni at grónka hana, so hon gevur hundrad ferðir meir ávokstur, enn »dugnammennir« nú fía burtur úr henni.

Tað er óivað hin rétta leiðin at býta um: vit út til mosajorðina, og tygum og tygara líkar inn at læra, hvussu til hava reitt upp fyrri teirri stóru fjöldini. Vit vóna tí, at tygara uppskot um útflytingina ikki bert eru orð oman fyrri hálsvolin, men at tygum i næstu fingsetu koma fram við einum væl undirbygdum uppskoti um eina útflyting sum her nortið við. Tá skal verða betri i Føroyum, enn tað nú er. Tá verður óivað nóg mjólk til hvort húshaldið, og fer tað tá valla at bera til at selja 38 oyra mjólkablikkið fyrri 1 kr., sum nú ein tygum væl kendur maður ger — vorðið sum »bílígt!«

At standa við skivuna hjá tygum og tygara líkum ger ongan arbeiðara feitan, tað hava tygum rætt í — til tess hava til av sonnum roynst ov illa. Har aftur ímóti er tað ikki so ólíflígt at standa við hondunum i buksunum sum ein annar Gøtutróndur og líta yvir landið. Vit hava frætt, at tygum vilja vera við at hava blóðið á Gøtutrónda i tygum, og at tygum tessvegna droyma um at koma aftur i Gøtutróndar tíð. Tað hevði verið gaman í! At gerast ein av sonnum einamektigur Gøtutróndur ikki bert i Seyrvági, men i øllum Føroyum er ikki hessini lútsjón. Men vit kvíða fyrri, at tað kortini er ein ov stórvættur millum seiggið i gøtuskeggjanum og »kappanum« i Seyrvági til at kærastu dreymir tygara kunnu koma at ganga út.

Tróndur hin gamli var harður, men hann kundi vera smíðin og bleytur, táid tað gátt um. Her eru tí báðir »frændimír« ikki so ólíkir. Tað er rorandi at siggia, hvussu bleytur um hjartað tygum tykjast at vera fyrri Fuglingum og øðrum, og strúka tygum teim sum ein kelin dadda við mjúkum orðum.

Teir skulu sanniliga einki koma at gjalda fyrri Tvøroyramenn! Hetta skuldi væl ikki verið »krokudillutár«? Tygum leikaðu ikki so bleytstemtur, táid tygum — og tessverri fleiri við tygum — áresin, fyrri ikki at siga morðgrigur, vóru ímóti og vendi hitt deysa oyra til, táid talan var um at veita teimum hjálp við ymsum fyriskipanum sum kontantari lønirindan, ellisrentulóg, arbeiðsloysisstudningslóg setta i gildi soleiðis broytta, at hon eisini tekur fiskarnar við o. s. fr.

Tað fellur annars gott i lag við okkara hugsan um »krokudillutárini«, at tygum hava gloymt, at um fjórðingurin av lótingsins peningi kemur úr Suðuroynni, hin størsti parturin av hesum fjórðungi hiðani av plássinum. Tað kann soleiðis vífuliga ikki vera talan um aman av Fuglingum og øðrum fyrri Tvøroyra arbeiðarar.

Annars skuldi tað verið ein hampligur hugsunnarháttur, at hitt stóra samfelagið hjálpti sum á stóð. Í ár treingir kanska harðast her, eitt annað ár eina aðrastaðni. Men tað er ikki at vænta, at hann, ið er i so stórum lyndisfelagsskapi við Gøtutrónda, sum tygum halda tygum vera, skal skilja henda hugsunnarhátt.

Arbeiðsmannafelagið, a/s Mortensens Eff. & co. og lærararnir her á staðnum, alt fykur sum gresioð fyrri oksi tygara. Men táid ein so hoyrir, at tygum ikki bert sjálvur máttu koma suður ligar fyrri at læra at gera kramarhús, men at tygum eisini seinri sendu dóttur tygara i Tvøroyra skúla fyrri at læra at hugsa — tá má ein óttast fyrri, at eitt ella annað er komið at skinkla leyst »haruppi«. Og so er gátan giti!

Arbeiðsmannafelagið
»Fylking«.

Ansvarhavandi blaðstýrari fyrri
Suðuroyar-síðuna: P. M. DAM

Frelsens Hær.

Følgende Moder afholdes:

Torsdag Aften Kl. 8 i To Dage
Fredag Aften Kl. 8 i v. Korset.
Lørdag Aften Kl. 8 Bonnemøde.
Søndag Kl. 10½ Helliggørelsesm.
Kl. 2 Søndagsskole.
Kl. 8 Frelsensmøde.

Megen Sang og Musik.
Alle velkomne.

Kapt. A. Olsen.

Bemærk: Alle Moder begynder
precis.

Ferðafólk.

Til Keyppannahavnar við
»Tjaldur« fóru:

Harrarnir John Olsen, Vestmanna, Daniel Klein, Gjógv, S. Heinesen, N. P. Mortensen og J. Mortensen, Tvøroyri, J. Patusson, Kirkjubø, O. J. Jensen, Sim. Hansen, Norðgotu, P. Johannesen, H. J. Jensen, Helle-nar, Holgar Lundström, Jens Kjeld, Funningsbotn, Enok Joensen, Sørvági, Hans E. Hansen, Frkn. M. Johannesen, v. 3 patientar, K. Weihe.

Lejlighedskøb.

For ca. 5000 Kr. bortselges et Vaanhus, 10 x 12 Alen, et opdyrket Trostykke (2 Aars Kofoder), 2 gode Malkekoer, Høhus, Kæld, Torveheder, Strandrettigheder. Alt for ca. 5000 Kr.

M. Mørk.